

Т. С. Кучер

студент

(Житомирський державний університет імені Івана Франка)

ІНТЕНСИВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ФОРМУВАННІ АНГЛОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ

Статтю присвячено аналізу інтенсивних методів навчання іноземних мов, виокремлено засоби та методи інтенсивного навчання, що можуть бути використані для формування англомовного говоріння студентів.

Ключові слова: *інтенсивні методи, сугестопедія, метод активізації резервних можливостей особистості.*

У зв'язку з активністю вивчення англійської мови вищих навчальних закладах перед викладачем іноземних мов постає проблема віднайти якісно нові та інтенсивні методи навчання іноземних мов, які б полегшили процес сприймання та засвоєння студентами іншомовного матеріалу мовних ВНЗ. Оскільки метою навчання іноземної мови є оволодіння нею як засобом комунікації для успішного виконання подальшої професійної діяльності, майбутні учителі іноземної мови мають оволодіти вміннями професійно спрямованого мовлення.

Проблема формування англомовної компетентності в говорінні майбутніх учителів іноземної мови є актуальною, оскільки наразі в школах є потреба у вчителях англійської мови, які б не лише гарно володіли знаннями з іншомовної граматики, лексики а й були мовленнєвим зразком для учнів. Тому і відбувається активний пошук нових методик і технологій для підготовки у ВНЗ таких шкільних кадрів, які могли б відповідати вимогам сучасного вчителя англійської мови.

Одними з найбільш досліджуваних в останні роки та передових методів навчання іноземної мови являються інтенсивні методи навчання. За останні десятиріччя були досягнуті великі успіхи в створенні та реалізації інтенсивних методів навчання іноземних мов. Ці методи поєднують в собі прогресивні тенденції лінгвістики, мовознавства, педагогіки та психології. Спираючись на діяльнісний та комунікативно-особистісний підходи, інтенсивне навчання створює реальний шлях до оволодіння англомовним говорінням, а саме розвивати в студентів комунікативні здібності, вміння активно й вільно спілкуватися іноземною мовою.

Проблематику інтенсивного навчання досліджували та висвітлювали у своїх наукових працях такі вчені: сугестопедичний метод навчання (Г. Лозанов), метод активізації резервних можливостей особистості (Г. О. Китайгородська), емоційно-смысловий метод (І. Ю. Шехтер), інтенсивний метод навчання усного мовлення (Л. Ш. Гегечкорі), сугестокібернетичний інтегральний метод прискореного навчання дорослих (В. В. Петрусинський), прискорений курс навчання розмовного мовлення методом занурення (А. С. Плєсневич), ритмопедія (Г. М. Бурденюк), гіпнопедія (А. М. Свядош). Аналіз систем праць цих авторів засвідчує їхні спільні вихідні позиції, близькі трактування основних методичних понять і категорій, спільність психологічних і лінгвістичних вихідних положень. Ця принципова спільність дозволяє відносити всі ці методичні системи до одного напрямку, який передбачає посилення активності викладача, студентів, їхнього спілкування та взаємодії з метою прискореного засвоєння знань, формування вмінь і навичок англомовного спілкування. Це відбувається за рахунок більш активного застосування психологічних, особистісних можливостей, які є у розпорядженні вчителя та студентів, а також соціально-психологічних можливостей, що закладені в систему взаємодій і взаємовідносин, які характерні для навчального колективу.

За такої системи навчання студентів включаються в навчальну діяльність маючи певну прагматичну обмежену мету та різний вихідний рівень зацікавленості. Спеціальна організація навчального процесу за нових підходів до навчання англійської мови сприяє появі у студентів нових цілей та інтересів. О. Леонтьєв, уточнюючи, що означає «зробити щось цікавим для когось», зазначав, що це означає: 1) зробити дієвим або створити знову певний мотив і 2) зробити відповідним певний меті. Для інтенсивного навчання англомовного говоріння студентів щоб підвищити інтерес, потрібно створити мотив, а потім відкрити можливість реалізації мети на практичній основі [2, с. 97]. Окрім мотивації викладачу під час підготовки до проведення заняття також слід враховувати засоби та методи інтенсивного навчання. О. Леонтьєв [3, с. 261] визначає такі засоби інтенсифікації навчання іноземної мови:

1. Побудова навчальної діяльності як організованої, керованої та контрольованої

послідовності дій студентів, які забезпечують оптимальне формування іншомовної мовленнєвої компетентності та її структурних компонентів

2. Пошук оптимального співвідношення свідомих і пристосованих компонентів за формування іншомовної мовленнєвої компетентності.

3. Диференційоване формування компонентів іншомовної мовленнєвої компетентності залежно від їхнього співвідношення з компонентами мовленнєвої діяльності рідною мовою або мовою-посередником, оптимальне співвідношення власне формування та корекції.

4. Послідовне дотримання принципу функціональності разом з принципом системності. Інтенсифікація процесу англомовного говоріння студентів може будуватися на елементах двох таких популярних методах як сугестопедії та методу активізації резервних можливостей особистості. Сугестопедія – це система методів і прийомів навчання, при яких створюються найбільш сприйнятливі умови прискореного засвоєння навчального матеріалу, шляхом навіювання, цілеспрямованого впливу на свідоме та несвідоме особистості, психологічної релаксації, та інших психологічних операцій. До найбільш доступних та ефективних засобів сугестопедії які можуть ефективно вплинути на створення емоційно-сприятливого мовленнєвого середовища на занятті студентів з англійської мови можна віднести: музичний супровід, візуальна наочність; емоційна забарвленість; мова рухів; драматичні полілоги; стан релаксації [1].

Другий метод, це метод активізації резервних можливостей розроблений Галиною Олександрівною Китайгородською, в якому вона визначає ціль інтенсивного навчання – в мінімальний термін досягнути засвоєння максимального об'єму навчального матеріалу. Виходячи з цієї цілі – в найкоротший термін оволодіти вмінням іншомовного спілкування, вона виділяє 2 фактора: 1) мінімально необхідний термін навчання для досягнення мети (майбутня мовленнєва діяльність) при максимально необхідному (для цієї цілі) об'ємі учбового матеріалу і відповідній його організації; 2) максимальне використання всіх резервів особистості учня, яке досягається в умовах особливої взаємодії в навчальній групі при творчому впливі особистості викладача. Для досягнення цілей даного методу на занятті з англійської мови можливе застосування таких способів активізації резервних можливостей студентів: етапи пред'явлення навчального матеріалу; виконання ролей; введення у ситуацію спілкування; послідовність перевтілення.

Підсумовуючи роздуми про ефективність інтенсивних методів, варто відзначити, що їх використання дозволяє формувати й активізувати мовленнєві вміння за короткий термін у межах певного набору тем і ситуацій, що відбираються відповідно до комунікативних потреб студентів. Це забезпечує високу мотивацію навчання. Позитивно впливає на засвоєння матеріалу організаційна система занять: розподілення студентів за ролями, стимулюючі етюди, проблемний характер занять, використання музичного фону. Все це не викликає дискомфорту, студенти відчують задоволення від занять. Поряд із перевагами можна відзначити певні недоліки та невирішені проблеми: зосередження на мовленнєвій діяльності веде до того, що недостатньо уваги приділяється роботі над мовним матеріалом. Це потребує включення до системи занять тренувальних вправ і граматичних пояснень. Найбільш ефективним є використання інтенсивних методів у невеликих групах за наявності відповідної кваліфікації викладача.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Пальчевський С.С. Сугестопедія : історія, теорія, практика : навч. Посіб. Для студ. Вищ. Навч. Закладів / С. С. Пальчевський. – К. : Кондор, 2006. – 306 с.
2. Китайгородская Г. А. Интенсивное обучение иностранным языкам. Теория и практика / Г. А. Китайгородская – М.: Русский язык, 2009. – 345 с.
3. Власова О. І. Педагогічна психологія: навч. Посіб. Для студ. Вищ. Навч. Закл. / О. І. Власова. – К. : Либідь, 2005. – 520 с.